

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2, § 1 – 4
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

§ 1 Όταν λοιπόν τακτοποίησε τα πράγματα στη Λάμψακο, έπλεε εναντίον του Βυζαντίου και της Καλχηδόνας. Και εκείνοι τον υποδέχονταν, αφού άφησαν ελεύθερους τους φρουρούς των Αθηναίων μετά από συμφωνία · εκείνοι όμως που είχαν παραδώσει το Βυζάντιο στον Αλκιβιάδη τότε, βέβαια, κατέφυγαν στον Πόντο και ύστερα στην Αθήνα και έγιναν Αθηναίοι πολίτες.

§ 2 Και ο Λύσανδρος έστειλε στην Αθήνα και τους φρουρούς των Αθηναίων και όποιον άλλο Αθηναίο έβλεπε κάπου, παρέχοντας ασφάλεια, αν έπλεαν μόνο προς τα εκεί, όχι όμως σε άλλο μέρος, επειδή γνώριζε ότι όσο περισσότεροι συγκεντρωθούν στην πόλη (της Αθήνας) και στον Πειραιά, τόσο γρηγορότερα θα παρουσιαστεί έλλειψη τροφίμων. Και αφού άφησε το Σθενέλαο, το Λάκωνα, ως διοικητή του Βυζαντίου και της Καλχηδόνας, ο ίδιος, αφού απέπλευσε για τη Λάμψακο, επισκεύαζε τα πλοία (του).

§ 3 Στην Αθήνα λοιπόν, όταν έφτασε η Πάραλος τη νύχτα, διαδιδόταν η συμφορά και ο θρήνος έφτανε στην πόλη από τον Πειραιά διαμέσου των Μακρών Τειχών, μεταδίδοντας την είδηση της συμφοράς ο ένας στον άλλο · επομένως κανένας δεν κοιμήθηκε εκείνη τη νύχτα, γιατί πενθούσαν όχι μόνο αυτούς που είχαν χαθεί, αλλά πολύπερισσότερο ακόμη οι ίδιοι τους εαυτούς τους, επειδή πίστευαν ότι θα πάθουν τέτοια που έκαναν και στους Μηλίους, που ήταν άποικοι των Σπαρτιατών, όταν τους νίκησαν με πολιορκία, και στους κατοίκους της Ιστιαίας και στους Σκιωναίους και στους Τορωναίους και στους Αιγινήτες και σε πολλούς άλλους από τους Έλληνες.

§ 4 Και την επόμενη μέρα συγκάλεσαν την εκκλησία του δήμου, κατά την οποία αποφάσισαν να κλείσουν με χώμα την είσοδο των λιμανιών, εκτός από ένα, και να επισκευάσουν τα τείχη και να τοποθετήσουν φρουρές και να προετοιμάσουν την πόλη ως προς όλα τα άλλα σαν για πολιορκία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2, § 16 – 23
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

§ 16 Και ενώ τα πράγματα βρίσκονταν σε τέτοια κατάσταση, ο Θηραμένης είπε στην εκκλησία του δήμου ότι, αν θέλουν να στείλουν αυτόν στο Λύσανδρο, θα επιστρέψει γνωρίζοντας αν οι Λακεδαιμόνιοι επιμένουν για την κατεδάφιση των τειχών, διότι θέλουν να υποδουλώσουν την πόλη, ή για να έχουν εγγύηση. Και όταν στάλθηκε εκεί, έμεινε κοντά στο Λύσανδρο τρεις μήνες και περισσότερο, περιμένοντας πότε οι Αθηναίοι επρόκειτο να αποδεχθούν οποιονδήποτε όρο θα τους πρότεινε κανείς εξαιτίας της παντελούς έλλειψης των τροφίμων.

§ 17 Όταν λοιπόν επέστρεψε κατά τον τέταρτο μήνα, ανακοίνωσε στην εκκλησία του δήμου ότι τάχα ο Λύσανδρος τον κρατούσε (κοντά του) έως τότε, έπειτα όμως τον διέταξε να μεταβεί στη Σπάρτη · γιατί έλεγε ότι δεν είναι αρμόδιος για όσα τον ρωτούσε αυτός, αλλά οι έφοροι. Ύστερα απ' αυτά εκλέχτηκε πρεσβευτής με απεριόριστη εξουσία για τη Σπάρτη μαζί με άλλους εννιά.

§ 18 Και ο Λύσανδρος έστειλε στους εφόρους μαζί με άλλους Λακεδαιμονίους τον Αριστοτέλη, που ήταν Αθηναίος εξόριστος, για να τους ανακοινώσει ότι απάντησε στον Θηραμένη ότι εκείνοι ήταν αρμόδιοι για την ειρήνη και τον πόλεμο.

§ 19 Ο Θηραμένης λοιπόν και οι άλλοι πρέσβεις, όταν βρίσκονταν στη Σελλασία και όταν ερωτήθηκαν για ποιο λόγο ήρθαν, είπαν ότι ήρθαν με απεριόριστη εξουσία για σύναψη ειρήνης. Έπειτα απ' αυτό οι έφοροι διέταξαν να τους καλέσουν (στη Σπάρτη).

Όταν λοιπόν έφτασαν, (οι έφοροι) συγκάλεσαν συνέλευση, στην οποία οι Κορίνθιοι και κυρίως οι Θηβαίοι και πολλοί άλλοι από τους Έλληνες αντιπρότειναν να μη συνθηκολογήσουν με τους Αθηναίους, αλλά να τους αφανίσουν εντελώς.

§ 20 Οι Λακεδαιμόνιοι όμως έλεγαν ότι δε θα υποδουλώσουν μια πόλη ελληνική η οποία έχει προσφέρει μεγάλες υπηρεσίες στους πολύ μεγάλους κινδύνους που απείλησαν την Ελλάδα, αλλά αποφάσισαν να κάνουν ειρήνη με τον όρο (οι Αθηναίοι), αφού γκρεμίσουν και τα Μακρά Τείχη και το τείχος γύρω από τον Πειραιά και αφού παραδώσουν τα πλοία εκτός από δώδεκα και αφού επαναφέρουν (στην πατρίδα) τους εξόριστους, να ακολουθούν τους Λακεδαιμονίους και στην ξηρά και στη θάλασσα, όπου και αν (αυτοί) τους οδηγούν, έχοντας τους ίδιους εχθρούς και φίλους.

§ 21 Ο Θηραμένης λοιπόν και οι πρέσβεις που ήταν μαζί του μετέφεραν αυτά στην Αθήνα. Και όταν αυτοί έμπαιναν στην πόλη, πολύς κόσμος τους περικύκλωνε, γιατί φοβούνταν μήπως επέστρεψαν άπρακτοι · γιατί δεν χωρούσε πλέον άλλη αναβολή εξαιτίας του πλήθους αυτών που πέθαιναν από πείνα.

§ 22 Την επόμενη μέρα οι πρέσβεις ανακοίνωναν με ποιους όρους οι Λακεδαιμόνιοι θα δέχονταν την ειρήνη · ο Θηραμένης λοιπόν μίλαγε εξ ονόματος αυτών (των πρέσβειων), λέγοντας ότι τάχα πρέπει να υπακούσουν στους Λακεδαιμονίους και να γκρεμίσουν τα τείχη. Και αφού μερικοί του έφεραν αντιρρήσεις και πολύ περισσότεροι όμως τον επιδοκίμασαν, αποφάσισαν να δεχτούν την ειρήνη.

§ 23 Ύστερα απ' αυτά, και ο Λύσανδρος κατέπλευσε στον Πειραιά και οι εξόριστοι επέστρεψαν στην πατρίδα και γκρέμιζαν τα τείχη με τη συνοδεία των αυλητριδων με μεγάλη προθυμία, επειδή νόμιζαν ότι εκείνη η ημέρα ήταν η αρχή της ελευθερίας για την Ελλάδα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2, § 50 – 56

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

§ 50 Όταν τελείωσε το λόγο του, αφού είπε αυτά (ο Θηραμένης), και έγινε φανερό ότι η βουλή τα επιδοκίμασε, ο Κριτίας, επειδή γνώριζε ότι αν επιτρέψει στη βουλή να αποφασίσει με ψηφοφορία γι' αυτόν, θα απέφυγε (ο Θηραμένης) την καταδίκη, και επειδή θεώρησε ότι αυτό δεν θα μπορούσε να το ανεχτεί, αφού πλησίασε και αντάλλαξε μερικές λέξεις με τους Τριάκοντα, βγήκε έξω και διέταξε αυτούς που είχαν τα ξιφίδια να σταθούν φανερά στη βουλή κοντά στο ξύλινο κιγκλίδωμα.

§ 51 Και αφού μπήκε πάλι (στη βουλή) είπε : «Εγώ, κύριοι βουλευτές, νομίζω ότι καθήκον του πολιτικού ηγέτη είναι, τέτοιου (πολιτικού ηγέτη) όπως πρέπει, αν βλέπει ότι οι φίλοι του εξαπατώνται, να μην το επιτρέπει. Και εγώ λοιπόν αυτό θα κάνω. Γιατί και αυτοί εδώ που έχουν σταθεί (μπροστά στο κιγκλίδωμα) λένε πως δεν θα μας επιτρέψουν, αν αφήσουμε ελεύθερο άνδρα που καταστρέφει φανερά το ολιγαρχικό πολίτευμα. Υπάρχει λοιπόν διάταξη στους νέους νόμους να μη θανατώνεται κανένας απ' αυτούς βέβαια που συμπεριλαμβάνονται στους τρισχιλίους χωρίς τη δική σας ψήφο, αυτούς όμως που δεν αναγράφονται στον κατάλογο οι Τριάκοντα να έχουν το δικαίωμα να τους καταδικάζουν σε θάνατο. Εγώ λοιπόν, είπε, διαγράψω αυτόν εδώ τον Θηραμένη από τον κατάλογο με τη σύμφωνη γνώμη όλων μας. Και εμείς, είπε, τον καταδικάζουμε σε θάνατο».

§ 52 Ο Θηραμένης, όταν άκουσε αυτά, αναπήδησε στο βωμό της Εστίας και είπε · «Εγώ, είπε, άνδρες, σας ικετεύω στο όνομα της ίδιας της δικαιοσύνης να μην έχει ο Κριτίας το δικαίωμα να διαγράψει (από τον κατάλογο) ούτε εμένα ούτε όποιον κι αν θέλει από σας, αλλά να δικαζόμαστε τόσο εσείς όσο και εγώ σύμφωνα μ' αυτόν το νόμο, τον οποίο ακριβώς αυτοί έγραψαν γι' αυτούς που περιλαμβάνονται στον κατάλογο.

§ 53 Δεν αγνωώ βέβαια, είπε, μα τους θεούς και αυτό, ότι δηλαδή αυτός εδώ ο βωμός δεν θα με ωφελήσει σε τίποτα, αλλά θέλω να αποδείξω και αυτό, ότι δηλαδή αυτοί είναι όχι μόνο πάρα πολύ άδικοι απέναντι στους ανθρώπους αλλά και ασεβέστατοι προς τους θεούς. Εκπλήσσομαι όμως με σας, είπε, άνδρες καλοί και έντιμοι, αν δε βοηθήσετε τους εαυτούς σας, και μάλιστα ενώ γνωρίζετε ότι το όνομά μου δε σβήνεται καθόλου πιο εύκολα από το όνομα του καθενός από σας».

§ 54 Ύστερα απ' αυτό, ο κήρυκας των Τριάκοντα κάλεσε τους Έντεκα να συλλάβουν τον Θηραμένη · όταν λοιπόν εκείνοι εισήλθαν μαζί με τους υπηρέτες, έχοντας επικεφαλής τον Σάτυρο, τον θρασύτατο και αναιδέστατο, τότε ο Κριτίας είπε : «Σας παραδίνουμε, είπε, αυτόν εδώ τον Θηραμένη που έχει καταδικαστεί σύμφωνα με το νόμο. Εσείς λοιπόν (οι Έντεκα) αφού τον συλλάβετε και τον οδηγήσετε εκεί όπου πρέπει, κάνετε τις περαιτέρω ενέργειες».

§ 55 Μόλις λοιπόν είπε αυτά, ο Σάτυρος από τη μια μεριά τον τραβούσε από το βωμό και από την άλλη τον τραβούσαν οι υπηρέτες. Και ο Θηραμένης, όπως ήταν φυσικό, επικαλούνταν και θεούς και ανθρώπους να δουν αυτά που γίνονταν. Και οι βουλευτές παρέμεναν αδρανείς, επειδή έβλεπαν του όμοιους με το Σάτυρο κοντά στο κιγκλιδωμα και το χώρο μπροστά από το βουλευτήριο γεμάτο από φρουρούς και γιατί δεν αγνοούσαν ότι παρευρίσκονταν οπλισμένοι με ξιφίδια.

§ 56 Αυτοί λοιπόν έσυραν τον άνδρα διαμέσου της αγοράς, ενώ (αυτός) φώναζε με παρά πολύ δυνατή φωνή τα όσα πάθαινε. Λέγεται, λοιπόν, ένας λόγος και αυτός δικός του. Όταν ο Σάτυρος του είπε ότι θα κλάψει πικρά αν δε σιωπήσει, αυτός του απάντησε με ερώτηση : «Και αν σιωπήσω, είπε, άραγε δε θα κλάψω πικρά ;» . Και όταν βέβαια έπινε το κώνειο, γιατί αναγκάστηκε να πεθάνει, αφού έριξε κάτω σταγόνα-σταγόνα ό,τι απέμεινε στο ποτήρι, όπως στο παιχνίδι με τον «κότταβο», έλεγαν ότι είπε αυτός : «αυτό ας είναι για τον όμορφο Κριτία». Και βέβαια δεν αγνωώ αυτό, ότι δηλαδή αυτοί οι λόγοι δεν είναι αξιόλογοι, ωστόσο θεωρώ αξιοθαύμαστο εκείνο το προτέρημα του άνδρα, το ότι δηλαδή ακόμα και την ώρα που πλησίαζε ο θάνατος δεν του έλειψε ούτε η αυτοκυριαρχία ούτε το χιούμορ του.